

**SCENARIUSZ
DO FILMU
*TRAGICZNA
HISTORIA
Z HAPPY ENDEM***

TYTUŁ: RÓŻNORODNOŚĆ JEST WARTOŚCIĄ

Scenariusz opracowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej

Odbiorcy: uczniowie klas IV–VIII

Przedmiot: godzina wychowawcza

Podstawa programowa:

Cele lekcji są zgodne z następującymi celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu [...];
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Podczas lekcji rozwijane są następujące umiejętności zgodne z ramami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej:

- sprawne komunikowanie się w języku polskim;
- rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- praca w zespole i społeczna aktywność;
- aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

Cel główny:

budowanie pozytywnego stosunku do różnorodności

Cele szczegółowe:

- uwrażliwienie dzieci na różnorodność;
- pokazanie korzyści wynikających z pracy różnorodnych zespołów;
- zachęcenie do otwartej postawy i zachowań włączających;
- budowanie kompetencji radzenia sobie i czerpania korzyści z różnorodności;
- pogłębienie rozumienia języka filmowego.

Czas trwania:

90 min – dwie godziny lekcyjne po 45 min

Metody:

storyboard, praca w grupach, praca w parach, dyskusja na forum

Materiały:

wydrukowane załączniki, kartki flipchartowe, markery, kartki A4, przybory do pisania/rysowania, zestaw przedmiotów: nożyczki, klej, lupa, lusterko, słownik lub wydruk strony ze słownika (liczba zależy od liczby pięcioosobowych grup)

Ćwiczenie 1 – MÓJ STORYBOARD

(zapoznanie uczniów z techniką tworzenia scenorysów/storyboardów, pogłębienie rozumienia języka filmu, tworzenie storyboardów – 40 min)

Powiedz, że pracę z filmem *Tragiczna historia ze szczęśliwym zakończeniem* rozpoczniecie od zadania filmowego, które będzie polegało na stworzeniu scenorysów/storyboardów do usłyszonej historii. Zapytaj uczniów, czy wiedzą, co to są scenorysy/storyboardy; jeśli nie pojawi się odpowiedź, doprecyzuj.

Tabela nr 1

Scenorys (ang. *storyboard*) to rodzaj komiksu przygotowywanego przed przystąpieniem do filmowania, który zawiera najważniejsze wskazówki osób zaangażowanych w realizację filmu (scenografów, operatorów, aktorów i montażystów). Ogólne zasady tworzenia scenorysu:

- Proporcje kadrów rysunku odpowiadają proporcjom kadru filmowego, czyli to, co pokazuje się na danym rysunku, pokaże się na ekranie. Kadrowanie rysunku może się zmieniać – możemy zastosować zbliżenie, plan ogólny itd.
- Istotna jest czytelność rysunku.
- Strzałkami zaznacza się kierunek ruchu kamery, osoby bądź przedmiotu.
- Rysuje się wyłącznie postacie i ważniejsze elementy dekoracji. Dobrą zasadą jest rysowanie postaci z jakąś cechą charakterystyczną, tak by można było ją łatwo rozpoznać.
- W celu uzupełnienia ilustracji umieszcza się obok rysunków lapidarne komentarze.
- Stosuje się numerację scen i ujęć.

Jeśli uznasz, że będzie to przydatne, przed przystąpieniem do dalszej pracy pokaż przykłady storyboardów, które można znaleźć np. tutaj: <https://pl.khanacademy.org/partner-content/pixar/storytelling/film-grammar/v/storyboarding-scene>.

Rozdaj uczniom kartki A4 i upewnij się, że każdy ma przyrząd do rysowania. Następnie przeczytaj następującą historię:

Była sobie mała dziewczynka, której serce biło szybciej niż innym. Ludziom to przeszkadzało ze względu na hałas. Jej serce biło tak głośno. Próbowwała to wyjaśnić: „To serce ptaka. Jestem w nie swoim ciele, dlatego moje serce bije tak szybko. Jestem ptakiem”. „Co ona mówi?”; „Biedna dziewczyna”; „Nie przetrwa” – mówili. Uciekła więc. Chciała zniknąć. Dać się ponieść przez wiatr. W końcu deszcz ją uspokoił, wróciła więc do domu i żyła jak przedtem.

Stopniowo ludzie przyzwyczaili się do hałasu jej serca. W końcu zupełnie o tym zapomnieli. Nikt już nie zaprzętał sobie tym głowy i to było dobre dla małej dziewczynki. Ona też się przyzwyczaiła. Nawet polubiła swoje ciało. Czuliła się coraz lżejsza. Nikt nie widział uśmiechu, z jakim patrzyła w niebo.

Aż pewnego dnia...

Poproś, by uczniowie rozrysowali swoją własną wersję historii i dodatkowo wymyślili jej rozwinięcie. Jak może się skończyć ta opowieść? Następnie poproś uczestników, aby dobrali się w czteroosobowe grupy, pokazali sobie swoje storyboardy i opowiedzieli wymyśloną przez siebie historię.

Gdy skończą, połóżcie wszystkie historie na podłodze w formie wystawy. Uczniowie mogą dopytać autora o pracę, która ich zainteresowała. Zapytaj uczestników, jakie widzą podobieństwa, a jakie różnice między przygotowanymi storyboardami a wymyślonymi opowieściami.

PROJEKCJA FILMU

(refleksja nad dynamiką reagowania na odmienność, projekcja filmowa, omówienie na forum – 8 min filmu + 7 min omówienia)

Zaproś uczestników do obejrzenia animacji *Tragiczna historia ze szczęśliwym zakończeniem*. Powiedz uczniom, aby zwrócili uwagę zarówno na treść, jak i na formę filmu. Poproś, by obserwowali emocje, zachowania bohaterki oraz innych mieszkańców, to, jak ich samopoczucie zmienia się z upływem czasu.

Po zakończeniu projekcji zapytaj uczniów o pierwsze wrażenia po filmie:

1. Jak wam się podoba animacja?
2. Jakie emocje w was wzbudziła?
3. Jak bardzo wasze historie były podobne do tej wymyślonej przez osoby, które stworzyły film? Czy zaskoczyła was fabuła? Czy zaskoczyła was forma animacji?

Porozmawiajcie na forum na następujące tematy:

1. Jak się czuła dziewczyna? Jak jej samopoczucie i zachowanie zmieniały się z czasem?
2. Jak się czuli i co robili pozostali mieszkańcy miasteczka? Jak ich zachowanie i samopoczucie zmieniały się z czasem?

Zwróć uwagę dzieci na fakt, że z czasem mieszkańcy przyzwyczaili się do dziewczynki i jej szybko bijącego serca i przestało im to przeszkadzać, a gdy dziewczyna opuściła miasto, zaczęli nawet odczuwać pustkę, nudę, czuli że czegoś im brakuje i że sami mogliby, chcieliby żyć inaczej. Również dziewczyna z czasem czuła się lepiej w miasteczku oraz swoim ciele, wybrała jednak życie zgodne ze swoją naturą.

ĆWICZENIE 2 – CIEKAWOŚĆ, OBSERWACJA ZAMIAST OCEN

(refleksja na temat kompetencji przydatnych w radzeniu sobie z odmiennością, rozmowa w parach, podsumowanie na forum – 10 min)

Powiedz dzieciom, że teraz przyjrzyście się sytuacjom trochę podobnym do tej w miasteczku z filmu. W życiu czasami też spotykamy osoby, sytuacje, miejsca, które są dla nas nowe, odmienne, mogą budzić różne emocje. Poproś, aby każdy zastanowił się i przypomniał sobie sytuację ze swojego życia, kiedy z czasem zmienił swój stosunek, swoją opinię na temat nowej osoby, która na początku wydawała mu się dziwna, obca (mogą też porozmawiać o sytuacji, w której sami czuli się obco, lub czynności, która wydawała im się dziwna itp.). Pozwól uczestnikom dobrać się w pary i zachęć, by opowiedzieli sobie o tym, co to były za osoby, jak zmieniło się ich zdanie, emocje. Poproś, by zastanowili się nad tym, co pomogło im zmienić postawę, jak się zachowali, czego starali się unikać itp.

Gdy pary zakończą rozmowę, poproś kolejne duety o podzielenie się zachowaniami, myślami, postawami, które przyczyniły się do tego, że zmieniły swój stosunek do danej osoby, np. nieocenianie, obserwowanie, kontrolowanie swoich emocji, rozmawianie z osobą pomimo pierwszych trudności, zadawanie pytań itp. Spisuj propozycje uczniów na tablicy.

ĆWICZENIE 3 – KORZYŚCI Z RÓŻNORODNOŚCI

(pokazanie korzyści z pracy w różnorodnych zespołach, praca w grupach, podsumowanie na forum – 20 min)

Przed zajęciami przygotuj zestaw dla każdej pięcioosobowej grupy. Zestaw składa się z wydrukowanego, pociętego i zaklejonego cytatu na temat różnorodności (po jednym cytacie na grupę – załącznik nr 1) oraz przedmiotów: lusterka, słownika (lub wydrukowanej strony ze słownika – załącznik nr 2), nożyczek, kleju, lupy/szkła powiększającego. Możesz poprosić uczestników, by przynieśli te przedmioty z domu, albo skorzystać z zasobów szkolnych.

Podziel klasę na pięcioosobowe grupki. Każdej grupie daj jeden zestaw i powiedz, by każda osoba wylosowała jeden przedmiot. Zadaniem zespołów jest rozszyfrowanie otrzymanego zdania na temat różnorodności.

Gdy grupy skończą pracę, poproś, aby każda przeczytała swój cytat. Pozostałe osoby z klasy wyrażają stopień, w jakim zgadzają się z danym stwierdzeniem, poprzez ustawianie się w przestrzeni (stąpienie blisko uczestnika wypowiadającego zdanie oznacza, że ktoś się zgadza, a stąpienie dalej – że ktoś się nie zgadza). Spytaj wybranych uczniów, dlaczego ustawili się w danym miejscu.

Na zakończenie zapytaj dzieci, jak myślą, jakie umiejętności, kompetencje, talenty mogły reprezentować poszczególne przedmioty, które miały osoby w grupie (np. nożyczki – umiejętności manualne, lupa – umiejętność uważnego spojrzenia, dostrzegania szczegółów, lusterko – umiejętność spojrzenia z innej perspektywy, słownik – umiejętności językowe).

Położ rzeczy na podłodze i poproś, by każda osoba ustawiła się obok przedmiotu symbolizującego jej mocną stronę. Spytaj uczniów, w jaki jeszcze sposób są różnorodni. Chętni proponują kategorie, np. płeć (chłopcy, dziewczyny), usposobienie (introwertycy, ekstrawertycy), a pozostałe osoby w klasie ustawiają się przy kategorii, która do nich pasuje. Zwróć uwagę dzieci na fakt, że niektóre z tych kategorii dotyczą bardziej charakterystyki zewnętrznej (np. kolor skóry), niektóre wewnętrznej (np. introwersja/ekstrawersja), na niektóre mamy większy wpływ, na inne mniejszy. Z różnymi osobami dzielimy różne cechy. Na zakończenie przedstaw klasie informacje na temat korzyści z pracy w różnorodnych grupach (ramka nr 1).

Ramka nr 1

Zalety pracy w różnorodnych grupach – wyniki badań

Według badań zespoły różnorodne (np. te, w których są osoby różnej płci i z różnych kultur) osiągają lepsze wyniki niż grupy jednorodne. Bardziej różnorodne zespoły generują więcej rozwiązań i są bardziej kreatywne.

Badania porównujące pracę zespołu wielokulturowego, w którym pracowały osoby z różnych krajów, oraz zespołu składającego się z ludzi z jednego kraju pokazały, że na początku efektywność wielokulturowego zespołu była mała, ale gdy osoby w grupie wielokulturowej nauczyły się ze sobą współpracować, osiągały dużo lepsze wyniki niż zespoły jednorodne.

Włączanie osób z różnych grup społecznych jest bardzo ważne, aby generować rozwiązania dobre dla wszystkich. Na przykład wprowadzenie na stacjach benzynowych możliwości płacenia od razu przy dystrybutorze z benzyną, bez konieczności pójścia do kasy, zostało zainicjowane przez jedną klientkę – mamę małych dzieci, której trudno było zostawić je w samochodzie i która zwróciła się do zarządu stacji benzynowej z propozycją takiego rozwiązania. Podobna możliwość została następnie wprowadzona na innych stacjach benzynowych, a obecnie wielu klientów chwali sobie taką opcję.

Praca domowa „RÓŻNORODNOŚĆ W PRAKTYCE”

(budowanie u dzieci postawy otwartości, zachęcenie do zachowań włączających, burza mózgów, praca w parach – 5 min instrukcji + czas pomiędzy zajęciami + omówienie na następnej lekcji)

Powiedz dzieciom, aby wyobraziły sobie, że do ich klasy w następnym tygodniu dołączy nowa uczennica – pochodząca z Angoli dziewczynka o imieniu Michaela, która dopiero co przyjechała do Polski (jeśli w twojej klasie jest dziewczynka z Angoli lub osoba z podobną historią, zmień opis dziecka, np. płeć czy kraj pochodzenia).

Michaela bardzo mocno przeżywa zmianę kraju, to, że jej dotychczasowi przyjaciele są daleko. Stresuje ją, że będzie chodzić do nowej szkoły, szczególnie że jeszcze nie mówi po polsku, boi się, że nowi koledzy jej nie polubią, że dużo osób będzie się jej przyglądać czy pokazywać ją palcami, gdyż jest ciemnoskóra, a zauważyła, że w Polsce ten kolor skóry jest rzadki.

Słyszeliście również, że jednemu koledze nie podoba się, że Michaela będzie chodziła do waszej szkoły. Jego zdaniem to tylko kłopot i lepiej, żeby zapisano ją do innej placówki.

Wyjaśnij uczniom, że ich zadaniem jest zastanawianie się przez tydzień, do następnych zajęć, nad odpowiedziami na dwa pytania:

1. Co możesz, możecie zrobić, aby Michaela poczuła się dobrze w waszej szkole/klasie i aby było jej się łatwiej zaadaptować? Jak możecie jej pomóc? (Zachęć dzieci, by pomyślały, co one mogą zrobić, powiedz, aby przyjrzały się również szkole, czy coś mogą zmienić w jej przestrzeni).
2. Jakie korzyści dla ciebie i waszej klasy/szkoły mogą wynikać z tego, że Michaela do was dołączy? Jak możecie uspokoić i przekonać waszego kolegę?

Pozwól klasie dobrać się w pary: połowa klasy przez tydzień zastanawia się, rozmawia i spisuje swoje odpowiedzi na pytanie pierwsze, a połowa – na drugie. Na następnej lekcji omówcie pracę domową. Możecie stworzyć dwie wspólne listy pomysłów, umieszczając je na kartkach flipchartowych.

Załączniki:

Załącznik nr 1

Cytaty na temat różnorodności. Każda grupa otrzymuje jeden niepocięty cytat.

Numer cytatu	Mała czcionka (czytelna tylko za pomocą lupy)	Lustrzane odbicie	Słowa po angielsku
1	Różne drogi	.uɹɹɹɹ ɔɹɹɹɹ ɔɹɹɹ ɔɹ	sometimes lead
2	Nigdy nie jest za późno.	ɹɹ ɹɹɹɹɹɹ ɹɹ	prejudices.
3	Wszyscy jesteśmy różni i to jest wspaniałe, byłoby bardzo nudny.	ɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ ɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ	World without diversity
4	Ludzie mieszkający na Ziemi	ɹɹɹɹ ɔɹ	family.
5	oznacza nie tylko to, jak się różnimy.	ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ	Diversity
6	potrzebuje otwartych serc, otwartych drzwi, otwartych oczu, otwartych umysłów, otwartych uszu, otwartych dusz.	ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ	openness:
7	Powinniśmy wiedzieć, że różnorodność tworzy bogaty	ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ ɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹɹ	tapestry

1. Różne drogi czasem prowadzą do tego samego zamku.
2. Nigdy nie jest za późno, by pozbyć się uprzedzeń.
3. Wszyscy jesteśmy różni i to jest wspaniałe, gdyż każdy/każda jest wyjątkowy/wyjątkowa. Świat bez różnorodności byłby bardzo nudny.
4. Ludzie mieszkający na Ziemi to jedna rodzina.
5. Różnorodność oznacza nie tylko to, jak się różnimy, ale też to, jak cenimy czyjąś wyjątkowość.
6. Tym, czego najbardziej potrzebuje świat, jest otwartość: potrzebuje otwartych serc, otwartych drzwi, otwartych oczu, otwartych umysłów, otwartych uszu, otwartych dusz.
7. Powinniśmy wiedzieć, że różnorodność tworzy bogaty gobelin oraz że wszystkie nitki na nim są równe bez względu na swój kolor.

Załącznik nr 2

Słownik angielsko-polski

- **diveristy** – różnorodność
- **earth** – ziemia
- **family** – rodzina
- **lead to** – prowadzić
- **need** – potrzebować
- **openess** – otwartość
- **prejudices** – uprzedzenia
- **sometimes** – czasami
- **soul** – dusza
- **tapestry** – gobelin
- **unity** – jedność
- **without** – bez
- **world** – świat

Materiały polecane:

---

https://ec.europa.eu/poland/sites/poland/files/materialy_educacyjne_prke_wokol_dyskryminacji.pdf